

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/186829,Wyjatkowa-kolekcja-przekazana-przez-Kazimierza-Szmeltera-i-Dominke-Szmelter-do-O.html>
20.05.2024, 07:55

Wyjątkowa kolekcja przekazana przez Kazimierza Szmeltera i Dominkę Szmelter do Oddziałowego Archiwum IPN w Gdańsku

14 czerwca 2023 r. Oddziałowe Archiwum odwiedził wyjątkowy gość - Kazimierz Szmelter. Nasz Darczyńca wraz ze swoją córką Dominiką Szmelter wielokrotnie przekazywali materiały ze swojego domowego archiwum, które stanowią ich rodzinne pamiątki, a dzisiaj wzbogacają zasób naszego Archiwum.

Wśród przekazanych materiałów duża część dotyczy Franciszka Szmeltera - dziadka naszego darczyńcy.

Franciszek Szmelter urodził się 8 marca 1892 roku w Świeciu nad Wisłą. W trakcie I wojny światowej służył w polskich legionach. W 1933 r. otworzył na terenie Dworca Głównego w Gdańsku własną restaurację. Budynek dworca w Gdańsku (tak jak cała kolej na terenie Wolnego Miasta) był własnością zarządzaną przez Polskie Koleje Państwowe. W tym miejscu, Franciszek Szmelter stworzył prawdziwą enklawę polskości, gdzie mimo nieprzychylnego otoczenia można było rozmawiać po polsku. Za swoją patriotyczną działalność na terenie Wolnego Miasta Gdańska, zapłacił najwyższą cenę - umarł w Obozie Koncentracyjnym Stutthof dnia 15 kwietnia 1941 r. Jest pochowany na cmentarzu zasłużonych na gdańskiej Zaspie.

Przekazana do archiwum Instytutu dokumentacja stanowi niezwykle cenny zbiór zawierający liczne zdjęcia i dokumenty rodzin Szmelter i Ritterman. Najstarsze z nich pochodzą jeszcze z połowy XIX wieku i dotyczą Władysława Rittermana, są to m.in. świadectwa ukończenia Wyższej Uczelni Rolniczej w węgierskim Mosonmagyaróvár z 1857 r., pamiętnik z lat 1856-1862 z wpisami kolegów szkolnych, zbiór wizytówek pochodzących z II połowy XIX wieku. Do ciekawszych materiałów należy również zbiór kilkuset zdjęć ukazujących życie rodzinne i społeczne na przestrzeni XX wieku. Spośród nich wyróżniamy album z inauguracyjnej podróży statkiem MS Batory odbytej przez Franciszka Szmeltera i jego żonę Marię, w 1936 r.

Zawsze czuliśmy dużą dozę sympatii dla naszej pracy od Kazimierza Szmeltera, lecz nie spodziewaliśmy się, że otrzymamy od niego kwiaty oraz tort. Za kwiaty i tort serdecznie dziękujemy i traktujemy je jako wyraz uznania i docenienia naszej pracy jaką podejmujemy na rzecz upamiętniania. Panu Kazimierzowi składamy serdeczne podziękowania za obdarzenie nas zaufaniem i powierzenie nam dokumentów rodzinnych, które w Instytucie przetrwają dla przyszłych pokoleń.